

обліку (в т.ч. доходів), сприяють вдосконаленню системи фінансового менеджменту підприємства.

Література.

1. Міжнародні стандарти контролю якості, аудиту, огляду, іншого надання впевненості та супутніх послуг. Видання 2015 року. Ч. 1. [Електронний ресурс] / Міжнародна федерація бухгалтерів ; Аудиторська палата України. – К., 2016. – Режим доступу: http://www.apu.com.ua/attachments/article/1038/Part_1_2015.pdf

ТРАНСАКЦІЙНІ ВИТРАТИ ЯК ІННОВАЦІЙНИЙ ОБ'ЄКТ ОБЛІКУ

*Браценюк М.С., студентка, Ровенець Т.О., к.е.н., доцент,
Національний університет водного господарства та
природокористування*

Конкурентоспроможність підприємства прямо пропорційно залежить від чітко налагодженої системи ведення управлінського обліку, зокрема відображення витрат процесу діяльності. Вагому частку у загальних витратах підприємства займають трансакційні витрати. Це новий вид витрат, який на сьогодні немає єдиного визначення. Постійне зростання трансакційних витрат зумовлює потребу в їх відокремленні та відображенні в обліку.

У сучасних дослідженнях можна простежити різноманітні трактування поняття трансакційних витрат. Однак більшість вчених порівнюють ці витрати з контрактами, угодами та договорами.

Поняття трансакційних витрат з'явилося в економічному словниковому обороті після опублікування в 1937 року фундаментальної праці англійського вченого Рональда Коуза "Природа фірми" [1]. Р. Коуз акцентував увагу на тому, що кожного разу при укладанні угоди «необхідно проводити переговори, здійснювати нагляд, налагоджувати взаємозв'язки, ліквідувати розбіжності», що в свою чергу зумовлює додаткове витрачання коштів. Такі витрати він називає «витратами використання ринкового механізму» або «витратами ринкових трансакцій» [1].

Вперше ж поняття «трансакційні витрати» було запропоноване К. Далманом у 1979 р. в статті «The Problem of Externality» – як витрати збору і обробки інформації, витрати проведення переговорів і прийняття рішень, витрати контролю і юридичного захисту виконання контракту. Вже у праці 1988 р. «Фірма, ринок і право» Р. Коуз погоджується з поняттям «трансакційні витрати» і починає його використовувати замість терміну «витрати ринкових трансакцій» [2, с. 249].

На даний час більшість вчених під трансакційними витратами розуміють витрати, які виникають при обміні правами власності і затрат, що призначені для їх зменшення.

Класифікація трансакційних витрат служить важливою передумовою їх кількісної ідентифікації. Потрібно зазначити, що загальноприйнятої класифікації не існує. Кожен із науковців звертає увагу на найцікавіші, з його точки зору, елементи.

Д. Норт і Т. Еггертсосон класифікують трансакційні витрати на:

- витрати на пошук інформації;
- витрати на вимірювання;
- витрати по забезпеченню права власності;
- витрати на специфікацію;
- витрати на проведення переговорів та укладання угод;
- витрати від опортуністичної поведінки;
- витрати на моніторинг контактів;
- витрати від захисту третіх осіб [2, с.250].

Національний стандарт бухгалтерського обліку 16 «Витрати» не виділяє трансакційних витрат ні за видами діяльності підприємства, ні за прийнятою класифікацією витрат за економічними елементами.

Нині бухгалтерський облік не може надати повної інформації про трансакційні витрати, а бухгалтерська звітність стає взагалі непотрібною в цій ситуації. Для відображення трансакційних витрат в обліку науковці пропонують різні варіанти.

У своїй статті М.М. Шигун виділяє наступні підходи до відображення трансакційних витрат в бухгалтерському обліку:

1. Побудова нової неінституційної моделі бухгалтерського обліку;
2. Доповнення класу 8 “Витрати за елементами” рахунками трансакційних витрат;
3. Застосування транзитного рахунку “Трансакційні витрати”;
4. Виділення спеціального рахунку “Трансакційні витрати”;
5. Виділення рахунку-екрану “Трансакційні витрати (узагальнюючий)”;
6. Виділення аналітичних субрахунків у складі загальногосподарських витрат;
7. Введення відповідних субрахунків в розрізі адміністративних витрат, витрат на збут, інших операційних витрат;
8. Створення додаткових аналітичних розрізів по рахунках витрат діяльності для введення ознаки трансакційних витрат (власний варіант) [4, с. 31].

Український дослідник Замазій О.В. пропонує для обліку трансакційних витрат відкриття субрахунків окремих трьох видів витрат – адміністративних витрат, витрат на збут, інших операційних витрат. Він пропонує використати досить цікаву ідею для різноманіття стандартного облікового процесу, а саме – запровадити програмний продукт, який дозволив би відстежувати трансакційні витрати у певних операціях суб’єктів господарювання [3, с. 291].

Отже, трансакційні витрати було б варто включити у систему обліку. Адже належно організований облік, контроль і аналіз трансакційних витрат

дозволить вирішити питання їх оптимізації та забезпечити таким чином суттєві резерви підвищення ефективності господарської діяльності.

Література.

1. Коуз Р. Природа фірми / Р. Коуз // Фирма, рынок и право. Пер. с англ. – М.: Дело ЛТД, 1993. – 192 с.
2. Левченко Н.М. Організація обліку трансакційних витрат підприємства. [Електронний ресурс] / Н.М. Левченко – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/sre_2013_1_55.
3. Очеретько Л.М. Трансакційні витрати як об'єкт управлінського обліку. [Електронний ресурс] / Л.М. Очеретько, А.О. Корінець – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/inek_2013_1_70
4. Шигун М.М. Методичні підходи до бухгалтерського обліку трансакційних витрат. [Електронний ресурс] / М.М. Шигун – Режим доступу: <http://pbo.ztu.edu.ua/article/viewFile/66153/61775>

ПРОБЛЕМИ ОБЛІКУ ДОХОДІВ І ВИТРАТ ТА ФІНАНСОВИХ РЕЗУЛЬТАТІВ ПІДПРИЄМСТВА

Бровко Ю.Р., студентка,
Харківський машинобудівний коледж*

Дослідження обліку доходів, витрат та фінансових результатів завжди знаходилося в центрі уваги економічної думки. Це пов'язано з тим, що облік витрат і доходів підприємства постійно розвивається і поліпшується у зв'язку з удосконаленням комп'ютерної техніки і комунікаційного середовища, методології й організації бухгалтерського обліку як основного джерела інформації про доходи і витрати підприємства [1].

Забезпечення підприємства доходами та отримання прибутку є найважливішою економічною проблемою. Прибутковість діяльності виступає визначальним фактором фінансової безпеки підприємства, оскільки за рахунок прибутку можна збільшити власний капітал, сформувати достатній резервний фонд, застрахувати основні ризики, розширити виробництво та інше. А відсутність позитивних фінансових результатів у підприємства може призвести до відсутності засобів виробництва, неплатоспроможності підприємства і у кінцевому положенні до банкрутства.

В обліку фінансових результатів існує багато спірних питань. Це стосується, насамперед, доходів та витрат, які формують фінансовий результат діяльності підприємства.

Основною проблемою в процесі обліку доходів і витрат підприємств є питання повноти та своєчасності їх відображення у системі обліку.

* Науковий керівник – Селегень М.В., викладач вищої категорії